

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 31 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.  
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5  
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 80 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

(D) Van Európának egy nehéz kérdése, mely mindig akkor ébred föl, mikor e földterület a megszállások vége felé jár, mely hasonló a politikai harcban azon triarius csapatokhoz, kik a római hadsergek háttörését képezték, s csak akkor állottak elő a csatára, midőn a többi már kifáradott s a harcot élethalálra el kellett dönteni.

Ez a vasas német-kérdés, a Bund kérdése, mely utóbbi napokban nagyon is kezdett forrni, s mely miatt ha a valamelyik világíró által szelindek természetűnek nevezett német nemzetet valamikép ki találja venni sodrából, tagadhatlanul nagyszerű megrázkodást fog okozni Európában, s a dolgok rendjét, melyet most az olasz, majd a keleti kérdés tart izgalomban, jobbra vagy balra el fogja dönteni.

A német kérdés nehézségét azon körülmény okozza, hogy Ausztria és Poroszország vetekednek ott a vezérszerep felett, s ezen kettős főhatalmat amaz apró státusok felett nem tudják czélszerűleg feloszlatni.

A két nagyhatalom állása a Bundhoz fontos kérdésben különbözik. Poroszország egész területével kiegészítő része a német szövetségnek, míg az osztrák császári háznak királyi koronái jogán, birodalmának legnagyobb része a szövetség területén egészen kívül fekszik, s a frankfurti gyűlésnek éppen semmi köze sincs a magyar vagy lengyel királyság ügyeivel. Ez ugyan a német szövetségre nézve csak szerencse, a mennyiben ő nem tartozik az osztrák császári háznak sem magyar, sem olasz, sem lengyel királysági területeit védelmezni; míg Ausztria az egész Bund területét védeni köteles, és a mint első Napoleon hadjáratai alatt láthatók, Lipcsénél és azon Hanaunál, hol most a hesseni fejedelem katonacsapatokkal szedeti népén az adót, elég magyar és székely vér omlott, habár a Bundot csak azon tartományok fegyveres ereinek kell ouszerint védeni, melyeknek határait védi a Bund is veszély között.

Ausztria politikája azonban az utóbbi időben oly irányt vett volt, mely Németországon a porosz befolyást nagyon is fenyegette. A Schwarzenberg-Bach kormány Ausztria német tartományaiba kívánta beolvasztani az attól külön álló, s a Bund területén kívül fekvő királyságokat. Magyarország 12 millió népével Ausztria provinciájává vándorván, midőn csak maga is nagyobb mint Poroszország, az osztrák közös uralkodást oly egységes erőbe hozta volna, melylyel az összes német szövetség felett könnyen kivívhatta volna az abszolút felsőbbiséget. És csak egy kis idő s egy összeütközés kellett volna, hogy a Habsburgház fejére tegye a német császári koronát.

Azonban Ausztria a protestans német területen az uralkodók előtt sem népszerű, míg Poroszország alkotmányos irányát a nem protestans államok népe is vonzódással kíséri, s a „National Verein”, mely már egy nagyhatalommá nőtt ki magát, régóta Párisnak nézi Poroszországot, kit egyedül illet a német nemzetiség feletti hegemonia aranyalmája.

A németeknek bármint áldott flegmájok van, de mindig, midőn a náluknál sokkal kisebb szomszéd Franciaország világszerepet kezd játszani, fel-felbuzdul nemzeti érzelmök, s olyankor veszik észre, hogy az a sok apró udvar, sok apró érdek, s a szövetség tág kötelei mennyire szétszakgatják e nagy nemzet erejét, s mennyire képtelenné teszik őt arra, hogy azon fontos szerepek megfeleljen, mire népességénél s geographiai fekvésénél fogva hivatva van. Ennek kifolyása az, hogy nemcsak a német democatia törekszik az egységre, de magok az uralkodó házak belátták, hogy solidarisabb viszonyoknak kell létesülnie a szövetségben; s ők alakíták másfél évtized előtt a gothai pártot, mely végre a porosz király fejére föl is tette a német császári koronát, míg nem azt Ausztria 1850-ben megsemmisíthet.

A porosz uralkodó ház nem szült ugyan még Victor Emmanuelt, ki neki rohanjon a nagyhatalom kivívásának, ezért kockára tegye saját koronáját; de a hamv alatt a porosz politika csakugyan folyvást észlel a tüzet, s haladásában azon közmondat

igazságát akarja érvényesíteni, hogy „lassu víz partot mos.”

E részben a német Verein, s a gothai s más éjszak-németországi udvarok rokonszenve támogatja Poroszországot, s közelebből igen fontos lépést tett saját felsőbbiségének megalapítására, midőn tervül tüzte azt, hogy éppen fönttartva a szövetség eddigi köteleit, szorosabban is szövetkezzék azon apróbb német dynastiákkal, kik vele szövetkezni akarnak.

A porosz diplomacia közelebbi köriratában ugy okoskodik, miszerint a német szövetségi acta 11-ik czikke megengedi minden kisebb nagyobb német hatalomnak a szövetségekötés jogát, tehát Poroszországnak joga van az apróbb német udvarokkal oly szövetséget kötni, a minőt köthet. Ezen jog alapján Poroszország ugy akar, hogy a vele szorosabban szövetkezett apró államok rendi katonai parancsnoksága, s a külföldi udvaroknál képviselő joga az ő kezeibe adassék át; miáltal az államfennség legfontosabb kelleit egyszerre kezeihez ragadná.

Ez esetben alig lennének többek a német fejedelmek mint Poroszország helytartói, és így Ausztriának Poroszországhoz eddig hasonló befolyása a Bund ügyeire egyszerre alá lenne ásva.

Észre is vették ezt ugy Ausztria, mint az apróbb német udvarok Ausztriához szító része, s együttesen óvakodtak a porosz felfogás ellen, sőt hire is keringett, miszerint Németország innenső része szorosabb szövetséget szándékszik kötni Ausztriával, melynél fogva Ausztriának a Bundon kívül eső területeit is védeni szándékoznának megtámadtatás esetében.

Mi e hirt költeménynek tartjuk, mert például ha Szász- vagy Bajorországnak joga volna Ausztriával ugy szövetkezni, hogy például a magyar királyságot vagy Velenczét is védelmezzék: ugy a szövetség jogát Ausztria tettleg elismerné, és semmi ellenvetést nem tehetne az ellen, hogy a Poroszországhoz szító német államok szintén tetszésök szerint szövetkezzenek Poroszországgal.

Már pedig gróf Rechberg éppen ezen szövetkeztetés jogát hozta kétségbe azon jegyzékben, melyet közelebből hat német kis és közép állammal együttesen nyújtott át Berlinben óvásképp a porosz szövetségi reformtervek ellenében; melyben világosan ki van fejtve, hogy miután a német szövetség egyes tagjainak a szövetség irányában oly kötelezettségei vannak, melyek szükségessé teszik, hogy minden ily egyes tag a politikai s katonai ügyekben önálló szavazati jogot gyakoroljon, ezen kötelezettség teljesítésére azonnal képtelen lenne, mihelyt szorosabb szövetség által a politikai és katonai felsőbbiséget valamelyik nagyobb német hatalom kezeibe adná át; és így világosan látható, hogy a 11-dik czikk nem arra hatalmazza fel az udvarokat, hogy szorosabb szövetséget alakítsanak, a létező tágabb szövetségben; hanem arra, hogy a szövetség határain kívül eső hatalmokkal szövetség kötések által gyakorolják tetszésök és érdekek szerint souverain jogukat.

Ki tagadhatja meg azt, hogy gróf Rechberg okoskodása a szövetségi actara fektetve következetes és alapos? Ámde szinte ki tagadhatja meg azt is, hogy a német hatalmak, ha a szövetség iránti eddigi tartozásaik teljesítésére kötelezik magukat, el nem lehetnek zárva attól, hogy saját biztonságukra belátásuk szerint cselekedjenek. Mert hisz azok, kik általános kötésekre lépni joggal bírnak, éppen oly joggal bírnak a specialis szerződésekre is?

Ezt Ausztria maga is tettleg kénytelen lesz elismerni, mihelyt közte s Poroszország közt összeütközésre kerül a dolog; mert nagyon valószínű, hogy a „würzburgiak” e német viszályban egyszerre éppen ugy Ausztria vezérlete alá rendelik magukat, mint a „gothaiak” Poroszországa alá.

És így a német szövetség két táborra fog szakadni; s vagy két nagy nemzethatalmi csoportazat alakul, vagy ha körömszakadtig harcolnak, Poroszország vagy Ausztria uralma alá kell esnie az egész német szövetségnek.

Csak az a kérdés, hogyan veheti kezdetét ez összeütközés?

Az alkalom már készen áll. A hesseni választó

fejedelem az 1850 körüli zavarok közt eltörülte volt Kurhessen 1831-iki alkotmányát, s a helyett ocotroyált egyet, melyet a hesseni nép sohasem fogadott el, s mely ellen országgyűlésről országgyűlésre remonstrált. A porosz, mint szomszéd hatalom, nem tűrheti ezen kis állam örökös izgultságát, s követeli, hogy a fejedelem adja vissza azon alkotmányt, mit elődei szentesítettek, s ha változtatni akar azon, vigye véghez azt törvényes és ne erőszakos uton, miután a hesseni alkotmány világosan meghatározta azt, hogy az alkotmányon bármint változtatást az uralkodó csak az országgyűléssel egyetértve tehet. — A hesseni fejedelem szereti saját gyermekét, s nem örömet tűrheti, hogy a törvényhozó hatalom a népképvisellett megosztva legyen, tehát folyvást saját ocotroy-ját erőlteti a népre. A nép minden módon ellenszegül, s éppen most olvassuk, hogy már Hanaun az adót megtagadta, s a fejedelem kénytelen katonákkal hajtatni fel azt.

Im itt az alkalom. A vasutak által oly közel van e fölháborított kis államhoz Poroszország, hogy minden órán ott teremhet egy hadsereggel rendet csinálni, s a törvényes alkotmányt visszaállítani Hessen-Kasselben. Eltűri-e ezt Ausztria? Valószínűleg éppen ugy nem, a mint el nem tűrte a mult évtized elején! És ez esetben kész a casus belli, s a német szövetség nagy kérdésének megoldása a harc terére lesz átvive.

Ez átfutó vázlatból könnyen átláthatjuk e kérdés roppant horderejét kivált Ausztriára nézve, mely Olaszország felől fenyegetve, a keleti kérdés viharos fejlődése által érdekelve, belviszonyai rendezetlensége által pedig szerfölött kimerítve van.

Fogaraszvideke, február elején.

(Folytatása és vége.)

A következő napon is, dacára annak, hogy az erőszakolt tárgyalás rendén a nagy többség által kimondott, miszerint ezen jogkérdés fölötti vitatkozásra közgyűléstünk illetéktelen, s a f. k. főkörmányszék által is helyben hagyott kötvények értelmében a pálinka-kezesmárlást, mint közzéve-delmet azonnal életbe is kívánja léptetni, a mely határozat ellen bizonyos Fegereanu George a maga és fölhatalmazáson kívül még más 7 család nevében, a magos udv. kan-czellária előtt előmozdított folyamodását is jegyzőkönyvre jelentette: mindazonáltal a szolgabíró ur a gyökeres jog fölötti vitatkozásnak önkénytelenül tért nyitván, miután a köz-ségi pálinka kezesmárlási jogunk elvitatása érdekében, jelenleg vidéki ideiglenes ügyész Romanu János kimondván, miszerint a f. k. főkörmányszék magos intézkedése tévedésen alapul s ő annak érvényét el nem ismerheti, egyszerűsmind a polgárságot is saját pártérdekének megnyerendő, azt azon ferde állítással izgatta, miszerint a nézete szerint egyedi jogként, minden egyes lakost illető kezesmárlási jogot egyesek, csak is magános (!!!!!) érdekek, örökös köz-ségi allodiummá akarnák átalakítani s így az egyeseket ezen képzelt jog élvezetétől örökre elakarnak zárni, nem nézhet-vén hideg közönnnyel el, mily bűnös ezimítással czéloztatik a köz-ség megkárosítása, ugyszintén a f. k. főkörmányszék legmagasabb rendelete meghiusítása, az ily módon megtá-madott jogfogalom és törvényes tekintély védelme érdek-ben több polgár magát szólásra jelentette föl; azonban fájdalom! a városi szolgabíró sem kellő vezényleti tapintattal, sem a szükséges tekintélyvel nem bírván, a fölismerhetőség szerepekre bétanított — noha csak töredéket képező — ro-mánok, a szájkoba adott „individual!” fölkiáltásokkal oly botrányos zajt ütöttek, hogy egy szónok sem juthatott teljes kihallgatáshoz s így, mielőtt ezen fölvetett eszmék: ha a kérdéses jog személyes vagy köz-ségi-e? minő értelme lehet ma az allodiumnak? minő volt ezen jogelvezetnek ere-dete, különböző idejű gyakorlata? sat. sat. megfeytethettek, nem akarván maga a városi szolgabíró is semmi jogi elmé-letet e kérdések fölött elturni, midőn egy szónok azon buj-tatásra számított állítást, mintha a kérdéses jogot örökös allodiummá akarnák tenni, megezőfólandó, oda nyilatkozott, hogy e jogot allodialis természetűvé senki sem erőszakolja és az illetők részéről nem értett allodium ezim erre nem is alkalmazható, mert annak, ha ma, még jogi értelmet ad-hatni is, az csak is ingatlan javakat képviselhetne és hogyha szinte e jog egy ideje a gyakorlat szerint egyedi is volt, mint a köz-ség területéhez kötött köz-ség jog csak is köz-séginek tekintethető, annyiul inkább, mert az utolsó reedszer alatt e jogelvezet önkénytelen a köz-szükségek fedezésére följajánlatott s tényleg is fordított; fölhazsnálván a városi szolgabíró ur azon igen egyoldalulag vett nyilatkozatát s azon praerogativát is tulajdonitván magának, hogy ő mint elnök magán véleményt adhat jegyzőkönyvre, az ennek vitelével megbízott Seress Károly atyánkfia fölhíva jegy-zőkönyvre ígatni, miszerint ő maga is a pálinka-kezesmár-lási jogot individualisnak tekinti (!!!!!) a mire is az észre-vehetőleg pártérdekben betanított román töredék „indivi-

„dualis” fölkialtással zajt ütven, a szolgabíró senkit sem engedett többé szóhoz jutni s így mielőtt ki lett volna a tárgyi merítve, vagy egyes nézetre nézve is a többséget a szolgabíró csak ki is akarta volna venni, a gyűlést a legnagyobb ingerültséggel fölkialtván: hogy „26 évig volt katoná, s az ő felsőbb utasításán alapuló akaratának mindenki köteles engedelmeskedni” (!) eloszlatta, egyszerűsággal nevezett jegyzőtől az alapul vitt jegyzeteket is erővel elvéve magával vitte, és másnap önkényileg egy előtűnk ösmertlen tartalommal szerkesztett jegyzőkönyv aláírására is kényszerítette, mely fölvitást azonban jegyzőnk magától erősen visszautasított.

Mintán ezek szerint, f. kir. főkörmányszék! városunk szervezési ügye fájdalom! azon egyének által, kik vidékünk, az általuk előidézett nemzetiségi versengések, torzalkodások következtében a részünkre megnyert bizottmányi többség által a kormány hatalmát kezükre ragadták, újból elejtették és a már többször nyíltan fölmutatott pártédek s förtélyok miatt közönségtől bizalmát teljesen elvesztvén, városunk szervezését sem a t. vidéki tisztségtől, sem egyes tagjaitól nem remélhetjük, jövőnk iránti méltó aggodalommal könyörgünk:

miszerint a f. kir. főkörmányszék tekintetbe véve 9 havi sikertelen küzdelmünket, több rendbeli nyomások miatti szorongatottságából eredt alázatos folyamodásunkat, mint szintén a t. vidéki tisztségeknek a f. kir. főkörmányszékkel s illetőleg magas rendeletvel szemközt vakmerő ellenszegüléseit, nevezetesen pedig a községeink jövedelmi alapja rovására naponta merészebb alakban nyilatkozó törekvéseit addig is, míg főnőreklét május havi legalázatosb folyamodásunk legkegyelmesebben elláttnak, mind városunk sietős szervezése, mind pedig a jelenleg is egyesek által bitorolt köresmárlási jog, mint közjűvédelem sürgős vissza állítására érdekében egy biztos urat kegyelmesen kirendelni s ez által az önkényes visszaéléseket megszüntetni, s a felzavart belend, nyugalmat szenvedélyektől zaklatott szegény városunkban mielőbb kegyelmesen helyreállíttatni méltóztatásuk sat. sat. sat.

Fogarasváros közönségének választott képviselői. . . . (Sok aláírással.)

Ezen intenciókhoz reméllem nem kell commentár . . . de hisz ezen összehívott népesportulást nem is nevezhetni gyűlésnek, mert ez fájdalmas gunyora lenne egy gyűlésről fogalomnak.

Izgult kitörései ideig, szolgabíró s nyugalmazott cs. k. főhadnagy Gremoiu urnak eléggé bizonyítják azon tapasztalatlanságot, a melylyel e gyűlés vezetett; többi közt fennhangon nyilvánítá, hogy „én, mint 26 éves katoná elég habban forogtam, de annyira soha se jöttem zavarba, mint e város gyűlésében s mint katoná, utasításom alapján, feltétlen engedelmesseget követek, nem ösmérhetve el más nátiót, mint csak a nátió-imperetjászkát. . .

Egyes szereplőket kijelölni most hagyján, de hogy azon bizonyos urak mult évi szerepüket ezen évben még gyakorlatabban tudnák előadni, fájdalom tapasztalni lehet.

Görögsertartásu naptr szerinti „Juon” névpnapján, több illy nevű lévén szerencsés e város kebelében lakóul láthatni, östve fáklýsá menettel tiszteltettek meg; azt hogy népely magyar . . . (hála Istennek csak egy három számú) ur volt a rendező s vezető még mind hagyján, de hogy ezen urak vezetése alatti tömeg által a magyar társalgó terem ablakaiból miért verett be több, akkor midőn alatta elvonultak, semmiesetre nem lehet indokolni, mintán a magyar elem minden illyes demonstratiót eddig került s józanul jövőre is kerülend.

A vidék hangulata csendes, küzd a drágasággal s élelmi szükségekkel. Mohanui sz. bíró ur a porumbachi járásban a megindított regálék elrontását ezen új évben is háborítatlanul folytatva, már az e tárgyu tisztségi rendeleteknek nem is akarnak Keresesorán engedelmeskedni, bebizonnyithatólag, nyíltan s fennhangon mondva: „Csem pásze de Mohán, csem pásze de capitanu Brán.”

A porumbachi s szératai fiskális (szász nemzet ált. birt.) regálék iránt jött kormányzszéki rendelet, de még nem vétetett igénybe annyi hó óta?!

A tavalyi erdő, rét- s korcsma-prevaricatorok iránt semmi rendelkezés még nem történn, nem bámulhatni, ha Streza Keresesorán a gr. Teleki Gyula ő mla udvarában fényes nappal három jó falusi madár pálinka-kérés czime alatt a gazdatiszt ur távollétében beállván, védtelen s gyenge idegzetű nejt fenyegető bántalmakkal illeték, a mi többre is ment volna pálinka-kérés czime alatt, ha birtelen a gazdasági gyakornok s csűrbiró észre nem veszi, s berontva a már konyhai es. rúddal ostromló románt meg nem ragadja, a mely általános a három romántól megrobanást az erdélyes gazdái gyakornok elhárítva, iszonyu karomlások s felgyújtási fenyegetések közt, a csűrbiró segélyével az udvarból kitzették; s csak az erős lélekjelenlétnek köszönhető, hogy a győnge idegzetű S. J. uró e kérései modort minden szomorú következmény nélkül kiállotta. Ezen három román nem rég a szamosújvári civilizált iskolából azt abszolválta; hazakerültvén, most practizálni kívánt, a távol levő gazdatiszt ur vagy udvara pénzesládájában, de eny nyíbe felsült ezen experimento is, mint napjainkban sokaké. Ez rögtön jelentetve a szolgabírónak (Mohanui) néhány nap mulva „Tagsatzungot” rendelt, a mit be nem várhatva a gazdatiszt ur, folyamodás alapján a tisztség előtt jelentést tett, s így nagykesőre kiballagattatva a panaszlók s annak meg nem hívott, de megjelent tanui, úgy látszik az osztrák büntető törvény sok kiboví közt az öntudatlan itasult állapotát ohajjgá bebizonyíttatni, olyak által, kik a ténynél jelen se voltak s csak az esemény után este találkoztak egy korcsmában. Több illyen napirenden van.

A farsang itten is, mint mindenütt a hazában csak eltéved tánczvizgalom nélkül, jobb időkre hagyván a tánczot. Társalgó egyleti vigalom önfentartási szempontból indítványoztatott volt, de a körzött aláírás nyilatkozásul igazolá, hogy az értelmiség felfogja a jelen nyomasztó helyzetet itten is, mint mindenütt, s inkább önkéntesen magát megadóztatja a szükségességek fedezéséül, mint mulasson most, midőn minden vagy feljajdul, vagy időszerten elnémul.

Thália papocskái Nagy Mihály ismert vezérlete alatt

feltűtek itt meglehetősen pártolás mellett még január eleje óta vidéki színészi sátrukat, énekes népszínművek s bohózatok sikerültebben mulattatva rövidítik hosszú téli estvéinket.

Mint curiosum s nem mint hírlapi kacsa ide ígátandó, hogy R. ur tán megbusulya, hogy nem prűfolt vagy maturizált, annálkevésbé doktorizált districtuális assessor, s azon conditio listában még az „Anmerkungen” rubrikába se vétetett fel qualificatioja, egy este a szállásán levő kutjában vagyis helyesebben annak vedrében bele állva phlegmatica beereszkedett, a hol a „hívtöst” megokálva „segítséget” kiabált s egy elmenő magyar polgár által e zaf észrevéttetve, a benn fázó urat újjával kifeléjűvésre intve hívá: Háj dommlu R. áfáré, háj, háj! Hogy családi kedvetlenség vagy befurdalás, vagy bűbánat álomásáért volt-e oka ezen hideg fűrdőnek, Isten csak tudja ezen igaz ténynek.

Egy másik jellemző, hogy a közvélemény sujtó ostroma mily hatalmas s kebellázító egy névrakonra bizonyítja következő: Jelen perczeinkben csupán keplethen fejehetve ki magunkat, a figyelmes s körülményeket ismerő olvasó megnevezés nélkül is eltalálhatja a valódi nevet. Egyik grófi udvarban e vidékben egy gazdasági gyakornok B. Endre megúvnán azon ősi nevet, a mit az egész világon a r. katolikusoknál egy bizonyos napon megbélyegezve megemlítenek, úgy leginkább jellemét sértőleg szívére vedvén azon sok dicsérő áldást, a melylyel e különben székely eredetű név, most fájdalom e városban s vidékben a sujtó közvélemény előtt találkozik, biztos értesülés után férfiasan elhatározta felsőbb helyre folyamodni, s eddigi becsülettel megörzött nevének Albisire változtatását kérvényezni, remélve, hogy sok kellemetlenségtől jövőre meg leend kímélve, a mi több hó óta ismeretlenek által csupa névcsereből egy a jeleni hatalom polczán elbizakodottan kéjelgő névrakonért ártatlan s becsületteljes személyét bántalmazta.

Könczei Károly.

## KÜLÖNFÉLÉK.

A királyi tábla elnöke b. Apor a főkörmányi elnökségnek 655 számára, mely a törvényes királyi tábla folytonosan székelő másod bírósággá alakítását rendel el, kéri: hogy most midőn az első fokozatu bíróságnál a törvénykezés folytonossága szempontjából és azon tekintetből, mivel az eddigi hazai viszonyok következtében megakadt törvénykezés folyóvá tétetik, egészben nagyobb munkásság fog kifejlődni, és így a másod bíróságnál is több teendők vannak kilátásban, hogy az ügyek menetele hátrányt ne szenvedjen, az előadók hiánya miatt, megrendelendő lenne, hogy a számfelletti bírák mint rendes előadók használtassanak, s nemcsak az ítélőmesterek, hanem a tábla rendes és számfelletti bírái is kötelezve legyenek pereket előadni; a szózatolásra pedig a számfelletti főnökök, mint segédbírák kisebb tanács gyűléseiben is, mint a büntügyi osztály üléséi, felvehetők, s ha a szükség úgy hozza magával, a tanács jegyzőkönyve vitelével is megbízattatnának. Továbbá, hogy a kir. tábla tagjainak fizetése a birodalom más tartományai másod bíróságainak fizetése mértékére arányosítottassék. Hogy mint előadók, mint bírák, mint segédbírák, és az ügyek a kezeletti személyzet hiánya miatt hátramaradást ne szenvedjenek, a megkívántató ügykezelő személyzet felállítására iránt intézkedést kér, még pedig mint megjegyzi: „egy igazgatónak, a meglevő levéltárnok mellett még egy segédnek, 4 irodatisztnek, 2 járulónak és 4 díjuoknak már jelenlegi alkalmazása elkerülhetetlennek tűnik fel.” A szolgai személyzet nagyobbítása iránt ugy vélekedik, hogy a meglevők mellé 1 tanács-, s 1 irodai szolgá volna egyelőre felállítandó, s a fizetésükön orvoslás történnék. A fennebbi projectumok, melyek a tábla tagjainak kötelesegein lényeges változtatást tesznek, valószínűleg nem fogának elfogadattni, legalább mi nem hisszük, hogy a tábla rendes bírái a referadakra s a számfellettiak a tollvitelre kényszeríttessenek. Ez valóban annyi volna, mint azon alkotmányos szerkezetű törvényeszk bürocratikuss berendezése. A mennyiben az e körüli nézeteket kivehettük, a tábla marad azon szerkezetben és tagjai azon hatáskörben, a mint voltak.

A birodalmi tanács alsóháza f. hó 18-dikán végezte be a sajtótörvények büntető részét. A szavazásnál azon rendkívüli túlmenny adta elő magát, hogy Giskra, Mühlfeld és több előkelő baloldali tag a csehekkel és lengyelekkel szavazott. A sajtó — így végzé beszédét Gikra, ki nagy kedvetlenül rostálta a miniszterium azon elvét, miszerint a törvénykezésben töredékes reformokat behozni nem lehet — a sajtó az esküdtszéknek oltalma nélkül nem szabad, szabad sajtó nélkül semmi szabadság meg nem állhat, szabadság nélkül az alkotmány csak színtegyes üres forma, én és barátaim nem csak nagy, hanem szabad Ausztriát is akarunk.

A „Sürgöny” bécsi levelezője értesül, mily nagy a cseheknek a bosszúság a miatt, hogy az ő Landes-ausschussok kérte fel a helytartóságot, rendezzen február 26-dikára ünnepélyt. Ezen bizottmányban a német elem bir tulnyomó súfilyal, mintán cseh tagjai közül többen a birodalmi tanács alsó házában ülnek.

A Görögországban kitört forradalom híre távirati uton először is a bécsi bajor követnél közöltetett, azon megbízással, hogy hívja vissza Lajos és Lipót bajor hegeket, a kik Görögországba utazandók Triestben már hajóra szálltak volt. Azonnal görzök küldetett utánuk, s most a hgeket várják Bécsbe vissza.

A magyarországi árvízkarosultak fölségelésére a nmlgn. magy. kir. helytartótanácsnál eddig elő több mint 23,000 frt. kegyes adomány gyűlt be.

Prágából írják, hogy az országos bizottmány szavazattöbbséggel elhatározta február 26-dika évnapi ünnepét megtartani. A helytartóság a prágai érsekhez és a püspökökhöz azon kérelemmel folyamodott, hogy febr. 26-dikára rendelkeznek hálaitenitizetletet. Néhány városi képviselő pedig a várostanács elnökséghez beadványt nyújtott be, kérvény hogy febr. 26-dika ünnepeltessék meg, mint ez oct. 20-dikával történt.

Prágában egy állatsereglet motogatónak elefantja, misz Betsy, szörnyű módon megéheztvén, fogta magát, s a menageriás német börtládját a benne levő tárgyakkal úgy mint rubák, egy borotva és 25 tallérral együtt felreggelizte. Kedélyes ölet a mysztól, s a mi különös, annak gyakorlati végrehajtása után igen jól érzí magát. Csak hogy ezen furcsa hírek — melyet természetesen német lapból veszünk át a gyengébbek kedvéért — olyan kacacsága van!

Prágából azt írják a „Czas”-nak, hogy az amerikai St. Louis és Racine csebgymarmatokból 4—5000 ember jövő tavaszkor az Amur vidékére költözködik; eddig már 6000 kérvény adatott be, s mindez az orosz ügynökök műve, a kik a népet tévuttra vezetik.

A prága-bustheradi vasutvonal mentén a telegráf-sodronyokat több helyt ellopták. Egy ponton 60, másón meg 70 öl oda van. A tettesek szigorúan nyomoztatnak minden eredmény nélkül.

Reményi meghívást kapott Lipeséből hangversenyek adására.

A walesi herczeg Bécsben mulatása alkalmával értesültvén, hogy az árvíz által meglátogatott polgárok mily nyomorra jutottak, elutazta előtt 50 font sterlinget küldött a polgármesterhez.

A budai népszínházban közelebből „Béla futása” az első magyar opera fog színre kerülni, melyhez a zenét Ruzicska írta; Ezen darab magyar jellegű dalműveink közt legrégibb, ugyszólván megalapító gyökere. Néhány pesti lapokban azon óhajtas nyilvánul, hogy az a nemzeti színháznál is előadassék.

A „Pester Lloyd” szerkesztőségéhez az árvíz által nyomorra jutott szerencsétlenek fölségelésére már 12,000 frtnál több begyűlt. A vízáradás következtében Kalocsa és vidéke legtöbbet szenvedett. Alig van ott 40 ház, melyet az ár megkímélt. A lakók egyes töltésekre menekültek, hol szabad ég alatt iszonyu nyomor közt tanyáznak. Az árvíz által ellepelt helységeknek vagy merőben nincs már élelmi szerők, vagy a mi van, alig elégséges pár napra. A Csallóköz insége még tán irozhatóbb. A mint a vész percében a pozsonmegyei töltéseket az ár elszakította, az egész sziget ugy elöntetett, hogy csak itt-ott egyes ötven-hatvan négy-szög ölnyi pontok maradtak szárazon, melyekre aztán emberek s állatok menekültek; ezek is sok helyt odaveszték, mert aminkább toluló jégforlaszok miatt nem lehet megmenetstükre sietni. Sokan egy-egy ily keskeny szigeten 3—4 napot töltöttek éhezve, fázódva, a legszörnyűbb kétségbeesés közt, míg segély érkezhettek. Gróf Nádasdy Lipót őrsi és gadóci birtokából csupán négy bold maradt szárazon. A gazdasági épületek nagyobb része összeomlott, a takarmányt az ár elerosdorta, a vetések eliszapolattak, 800 db. juhot egy leroskadó akol agyonnyomott. A szegény földmívelők majd mindenüket odaveszték. A Csallóközben némely helységben 60—80 ház összeomlott. — A „Czas”-nak a tarnovi kerületből írják, hogy a Visztula szintén kiáradott, s borzasztó károkat okoz; a házi állatokból tömördek oda-fuadt; éhség s betegségek pusztítanak; iszonyu nyomor mindenfelé.

Zágrábban egyik párba a másikat éri. Majd minden nap történnék: egy-egy megsebesülés. A fiatal Jelasics már megverekedett, következő nap Ferie ügyvéd vívott, s azt mondják, hogy a főispánt meg kétszer hívják ki. Ha ez így tart — ugymond a „P. H.” — Zágráb maholnap észrevétlenül középkori állapotra jut.

Jósika Juliától „Családelet” című regény jelent meg két kötetben.

Posenben új vallásfelekezet alakult, mely magát a „feltámadottak” felekezetének nevezi. Kárhoztatja különösen a vallási bölcsekedéseket, kutatásokat és nemzeti-ségi elkülönítő eszméket.

Az „Ost. und West” arról értesül, hogy Erdélyben a zsandárok száma jelentékenyen szaporíttatni fog. Ezek minden a pandurok által tett szolgálatokat átvesznek, s az oláhország felőli határszélek felügyelete is a zsandároknak lesz bízva, minthogy utóbbi időkben számos „osztrák alattvaló” illant át Oláhországba.

Magyarországon az országgyűlés elosztatása óta 700 ügyvéd jelölt tette le az ügyvédi vizsgát, mi a magyar művelődés történetében s a mostani zord viszonyok közt nem csekély jelentőségi mozgalomnak tekintendő.

Brünnben oly olcsó szövetet találtak fel, melyből egy téli öltöny legfeljebb 3 frtba kerül, ha igaz.

A „Sárospataki Füzetek” ötödik évfolyama a közelebbi hozzánk is elküldött IX. s X-ik füzettel bevégződött, s már is jelenthetjük a hatodik évfolyam I. füzetének megérkezését. E protestáns tudományos folyóirat jelessége általánosán el van ismerve. Vajha Erdély is feles számú előfizetőkkel járjuna azon, nemcsak a lelkes- és tanárakra, de bármely osztálybeli művelt emberre nézt is nélkülözhetlen közlőnynek fentartásához. Ha erőt s egészséget csak köteles jó eledel adhat, akkor valóban használnunk kell az ily lelket erősítő tápszerkeket, mert lelki erő s teljes egészség nélkül ebben a válságos időben fenn nem állhatunk. — A fennirt 3 füzetnek jelesb czikkei: A nagy filosof Verulam Bacon, Macanlay által jellemezve. Az angol eredeti szerint Könyves Tóth Mihálytól. A magyar szentegyház viszonya a római kuriához az Árpádház kihalása után, Robert Károly, Lajos és Zsigmond királyok alatt, Pálkövy Antalól. A magyar protestáns egyház szabadságának védelme, német tudósok megtámadásai ellen, Révész Imrétől. Az oktatási mód lényegesebb alapelvei. Magyar prot. egyház történeti kutatók. A chinai vallásrendszer. Egyházi költészet sat. Idejárnunk: Irodalmi Szemle. Vegyes hírek. — A „Sárospataki Füzetek” ára, hatvan iven, tíz szállítmányban egész évre postai szétküldéssel 6 ft; félévre: 30 iv, öt szállítmányban 3 ft. — Az 1859. 1860 és 1861. évi folyamból néhány teljes példány a szerkesztőségénél még kapható. Kik mind a három évi folyamot együtt megrendelik, összes áruk folyó év május első napjáig 10 új ft. Azontul, valamint addig is külön egyes folyamok, csak a rendes áron kaphatók. — Losáról Vítályos s többek aláírásával egy nyilatkozat küldetett be hozzánk Zúdor Dénes szolgabírónak a „K. K.” 21-dik számában közreadott védirata ellen. Ez

ugyanisak most vesztek Zudor ur azon nyilatkozatát, hogy azon saját neve alatt kijött cikket nem ő írta, s minthogy íróját gyanítja, a kéziratot töltünk kéri ki, hogy elégtételt követelhesse. Ez egy újabb eset, s ez évben már második, hogy az irodalmi nyilvánossággal visszaélés történt; oly visszaélés, a minőnek szegényünknek ekkor példáját csak Erdély adta. Zudor Dénes neve alatt azon nyilatkozat még novemberben küldetett be, mellékelve a „Nyitlér”-beni kiadás díja. A nyilatkozat azonban nem jött ki. Erre Zudor Dénes a mult hónapban reklamált, hogy védirat adjuk ki. Minthogy a szerkesztés körül személyváltozás történt, nagy utánjárással kaptuk elé az említett iratot s adtuk ki az író ki-vánatára, s im most kiderült, hogy hamis irat, s hogy Zudor Dénes, kinek neve alatt írták, sőt reklamáltak azon cikk kiadását, mitsem tud róla, sőt magát azáltal sértve érzi, s a kéziratot kéri ki, minthogy írójának kiltét gyanítja s elégtételt akar eszközölni. Azon hős, ki az irodalmiért ily arzáttalul használta fel, övendhet magának. Egyegy emel azoknak névsorát, kik a barbár nevet méltán megérdemlik. Az eredeti kéziratot Zudor ur nyugta mellett töltünk hiteles egyén által átvetheti, mert ez úgy oly fondor, hogy végre már a Zudor ur levelének sem hisztünk.

— Szegény ember még a sirba is bajosan elhelyezhető ott, hol a humanitás még az illő műveltségi fokot nem érte el. Ennek egy példáját írják hozzánk H. Kemény falváról. Ott egy görög hitfelekezeti cigánybó Buresa Istvánné meghalt; folyamodik a férj az illető lelkészhez, hogy temesse el. Ez azonban a stola fizetését kívánta. A cigánynak egy fillére sem volt. Erre Rácz Sándor falusbíró, s Lakatos F. esküdt, egy szegénységi bizonyítványt adnak, mely hozzánk eredetileg beküldetett. E bizonyítványon bátrítatlag az illető lelkész meghagyja az almási kántornak, temesse el a cigányt, minthogy ő hasonló foglalkozás miatt nem érkezik; az almási kántor, a bizonyítvány másik háttára írja, hogy ő nem érkezik (nem mondja miért?) a temetést véghez vinni, hanem Deák István collegáját bizza meg azzal. Ugy kell lenni, hogy Deák collega sem érkezett a szegény koldusnő temetésére menni, vagy a cigányi fardott ki; mert végre is a keményfalvi unitarius lelkész vitte véghez az isteni és emberiségi szolgálatot.

### Nyilatkozat.\*)

A „Bukuresti magyar Közlöny” t. cz. előfizetőit kötelességemnek ismerem saját és Hunniánk nevében megnyugtati, hogy én a hozzáam begyűlt előfizetési összeget összesen 465 forint o. értékben átadtam t. lelkész Czelder Márton urnak és barátomnak, mely összeget ő egy telek vételére fordított Ploest városában, a hová az idén iskolát és később templomot szándékozik építeni. Az előfizetők t. cz. névsorát is átadtam neki, hogy azt a prot. e. és iskolai lapok szerkesztőségének Pestre felküldje, hogy azok a kik pénzüket e nemzeti és vallásos ügy oltárának alapjál ajánlani nem akarnak vagy nem tehetnek, Dr. Ballagi úrtól azonnal visszakapják. Midőn a körülmények lapunk megindításának kedvezendek, a ref. missio kötelezi magát, hogy ez összeget Hunniáknak s illetőleg a t. cz. előfizetőknek visszafizeti.

Koos Ferencz ref. lelkész,  
mint a Hunnia elnöke.

Bukurest, 1862. febr. 8.

### Nemzeti színház.

Szombaton, február 15-dikén egy új francia dráma „(A) völgy liliuma”, adatott; szerzője Barrière, fordította Felek Miklós. Ha nem családomb, Balsac hasonczimű regényéből van dolgozva, melyet ifjúságom sebb napjaiban nagy mohón olvastam, mialatt nem egy érzékeny könyv nedvesített pillámát. Ah, most is emlékszem, mennyit sirtam Henriette-el titkon. Midőn a regény végére értem, s annyi lelki kitzdelem, martyrszenvedés és bízhetetlen önmegtágadás után Henriette a virágok közt a kereveten kiszenvedett, a tulizagotóság s tragikai rokonérzéstől — mert romlatlan fiatal kedéllyemmel mindent átérztem, semmit se bíráltam — magam is kimerülten borultam a pamlagra, s elkéserevde sohajtám: Nincs igazság, a földön nincs igazság, mert ez anyagi világban a fenkölt lélek küzdelme vajmi keserves, diadala vajmi rideg! Oh Henriette, ha a te szerelmed tulvilági filozófiáját, mely a földre soha se száll alá, a női szerelem valódi helyes fogalmaként kell tekintenem, ha te ily bízhetetlen lelki fenséggel, egy gorbomba vaddisznó iránti tántorithatlan büszséggel nem csak valóban hü feleség, de egy valódi nő példányképe is vagy: akkor elveszttem, mert érzem, hogy ily nő imádni tudnék, s ily nő nem létezhet e durva földi létben! És többé nem annyira a Henriette, mint a magam sorsát sirattam. Rég volt, bohóság volt! De az bizonyos, hogy oly tulmagasztasult jellemű nő, oly tulvilági lényt, minőnek Henriette van rajzolva, soha se találjam; pedig megfordultam a sentimentalitás németek társadalmában is, s mindig a jó társaság embere és a hölgyek nagy tisztelője, sőt itt-ott szerencsés udvarlója voltam. Henriette nem is egyéb, mint egy ábrándkép, mely nem tudom hogyan jelenhetett meg Balsacnak, egy a földi gyönyörökbe majdnem belefullt materialistának lelke előtt. Alkalmamint álman láta e képet, vagy megundorodva a földi gyönyörök mámorától, mint a bűnös a megtérés pillanatában, a jó és szép elvont fogalmának ábitatosan leborulva áldozott egy szép érzeménnyel, egy magasztos gondolatot, megteremté az eszményt, meg a regényt, s a valodabott a világnak egy elvont fogalmat élő lénynek hazudván egy jellemet, melynek párja nincs, nem is volt. A dráma, mely a regényből készült, szintén oly menyországba filozófiáját bízdeti a szerelemnek, hogy ha ez dogmául fogadtatnék el, az egész emberiség rémítő kedélybetegségbe, lelkimeghasonlás marta-lékul esnék. E drámámbeli nem egyébrét ének, esznek, isznak, mozognak vagy alusznak, hanem, hogy elhittessék velünk, miszerint a szerelem valami olyan theoria, a mely az életben csak önmegtágadás és lemondás által gyakorolható valódi nemes értelemben. Ezen absurd elméletet a szerző nem is erőszakolhatta át más, mint oly rendkívüli helyzetek és conjuncturák közt, melyek ritkán fordulnak elő

\* Kértem a t. szerk. urak e sorok átvételére. K. F.

az életben. Ha még egyszer előadják e darabot, ajánlom a fiatal kedélyeknek, hogy vigyenek két zsebkendőt magukkal, sirják ki magukat jól, de ha kiléptek a színházból, jusszon eszükbe, hogy a szerelem, mint theoria, csak rideg örö-möket szül, valódi érzeménnyel helyett keserű gyökerű senti-mentalismust tiltet a szívbe. A darab jeles színészünk és personalunionál fogva színigazgatónk Follin usné jutalom-játékán adatott szép számú közönség előtt.

Vasárnap, február 16-kán: „Dobó Katicza” Tóth Kálmán kedvelt történeti népsziműve adatott harmadszor. Hétfőn, február 17-kén: „Egy szegény ifjú története” egyike az újabbkori legjelesebb francia drámáknak adatott. Ily mű szerzője méltán megérdemlé, hogy Párisban adatásakor III. Napoleon ő felsége által a császári páholy-ba hívassék, legmagasb társaságban élvezni az előadást. A szerzőnek azonban vajmi fájdalmas gyönyört nyújthatott saját darabjának előadása. Hiszen az a tragicum lelkéből forrott, s a szegény ifjú története, ah, sokak, s talán saját története. E darabban tulajdonképp a francia nemesség egy részének mostani helyzete ábrázoltatik, s ha e szomorú helyzet valódi oka, az imperialismus nincs benne érintve se, ez igen könnyen felfogható. Midőn III. Napoleon, „hogy a társadalmi rendet megmentse,” a nagyszerű államcsínyt elkü-vet, a francia nemesség nem csatlakozott hozzá, s császári trónját parvenukkal volt kénytelen körülírastatni, a kik fényes rang- és fizetésért szívesebben segédkeztek az alkotmány confiscálásának csupán anyagi hatalom, de nem a jog erején alapuló ténye kivételénél. A nemesség elvi magatartásánál fogva minden befolyását elvesztette Franciaországban; a hatalom emberei teljesen megbuktatták azt, s nem egy francia nemes kénytelen a szegény ifjú történetét játszani a nélkül, hogy atyja a bűzben eljásztva volna ősi vagyonát. E darab a francia social-politikai élet mostani folyamából van merítve, valódi élethű jellemek, valódi drámai helyzetek. Ha elég vakmerő lennénk drámáirólunk sorába lépni, nem restelném Feuillel példáját követni; a mi social-politikai életünk folyamából hasonló tárgyakarban merít-hető. Gyulai, Paulai és Paulainé kitűnőleg játsztak.

Kedden, febr. 18-kán: „Tévedt nő” (Traviata) Ver-di szépségeiben gazdag operája adatott. Pauli (Alfréd) gyönyörű szabatos énekével magas műigényeknek felelt meg, s a közönség méltán ragadtatott zajos tetszésnyilatkozatokra. Szerdán, febr. 19-kén: megint majomhistória „Domí halála” című látványos sziműve adatott, s a színházban hering módjára szorongott a publikum. A világhírt kauschuk-ember Arlotti Stefano egy amerikai majmot majmolt. Nem tudom, mi legyen ebben művészi? William orangutan-gót majmolt. Nő ha a kolozsvári közönség így rohan a majmok bámulására, s igényt tart arra, hogy műértő közönség-nek, valódi műveltségi érzékekkel bírónak neveztessek, meg-várjuk ezután, hogy a jobb drámák, operák, vígjátékok és sziművek szemlélésére is rohanjon. Egyébiránt senkinek a guszusát elrontani nem akarom, s a színigazgató urnak se vehetni rossz nevet, hogy a közönség gyengeségei iránti gyöngéd tekintetből Thalia templomában majmokat ugráltat-tott a szent oltár körül.

Csütörtökön, febr. 20-án: „Don Juan” Mozárt nagy-szerű operája adatott meglehetősen erőfeszítéssel. Pajor Anna (Elvira) igazán jól nézett ki s szépen is énekel; Marcell-né is (Anna) elég szépen nézett ki, de nem énekel szépen, ha szabad őszintén szólni; Ormai sok igyekezettel és siker-rel adta a czimzseret, s ő is szép volt; Melesz Liska is (Zerlina) szeretetreméltó volt és csinosan énekel, csak azt nem értem: miért mutogatja a közönségnek folytonosan a tenyerescséket. Marcell Leporello szerepében ez alkalommal is jól forgolódott. Káldy ur pedig a zenekar vezérletét szintén dicsőretet érdemel. De a közönség igen csekély számmal élvezte Mozárt zenéjét.

U. I. Csak nagy baj az, ha az embernek rövid az emlékezőtehetsége! A multkor Harai Viktor „Leányvásár Debreczenben” című darabjáról szölvá, azt íram, hogy abból a „Korunk” mutatóványt is küldt. Ugy látszik tévedtem, mert a szerző az említett újság közlelbi számá-ban ország világ színe előtt felszólit, hogy jelöljem ki a „Korunk” azon számát, a melyben a „Leányvásár”-ból mutatóvány közleltetett, s ezt a bizonyosság azon érzetével teszi, hogy teljesítbelen „szívességre” szölit fel. Halátlan ember! En őt halhatatlanná akartam tenni és ő így akar megsemmisíteni e kegyetlen interpellatioval, melynek irodal-motörténeti fontosságát tekintve, lehetetlen össze nem bor-zadnom tévedésem előrelátható komoly következményeitől. Mit fog mondani a nagy világ, mit fog mondani az utókori? Végem van, megbuktam! De uram Isten, hiszen errare hu-manum est, s ha megkapnám a „Korunk”-nak azt a bizo-nyos számát, roppant tévedésemet helyreigazíthatnám, sőt kegyes elnézésért esedezve, példátlan szerénységgel még tán jobban megzsilárdíthatnám igazságszeretetem iránti bi-tét minden igaz kereszténynek, a ki e rovatnak olvasója. Azonban sehol egy számot is abból a „Korunk”-ból elé nem tudok kapni, pedig most már magam is szeretném el-olvasni azt a mutatóványt, mert (közönlük maradt szó legyen) én bizony nem olvastam volt e egészen. De most jut eszem-be; történeti dráma volt. Hahó! megvan! Most már tisztán jut eszembe, hogy a czime: „Bethlen Gábor.” Bocsanát, hogy elvitettem. És most, édes Viktor, szerencsét kívánok önnek „drámáiról munkásságához,” s fogadja el egy isme-retlen jóakaratjától, a kinek nem hiában nehezdedt ősz fe-jére az évek hosszú sora, fogadja el azt a tanácsot, hogy ha komolyan akar előre törni, ne engedje magát ily cse-kelységek által zavartatni. Csak előre! Nagy dologból sem-mit, kicsinyből nagy dolgot nem kell csinálni, mert amaz elbizakodottá, ez még néha neveltségessé tehet. Egyik se szegény legénynek való!

### POLITIKAI HÍREK.

Franciaország. A „Moniteur” mult hétfőre jelen-tette volt a válaszfelirati bizottság javaslatának felolvasását a senatusban. A „Patrie” szerint a viták szerdán vagy, csütörtökön fogtak elkezdődni s Napoleon herczeg is részt ve-endett bennök.

A francia lapok kiméletlenül röjják az olasz tünteté-seket. A „Pays” a „Nationalité” című olasz lapnak egy cikket veszi alapul, melyben e lap törvényeket idéz arra, hogy a miniszteriumnak volt hatalma az utcái zavargások meggátolására, s megjósolja, hogy újabb körrendeletének sem lesz foganatja. Avagy remélheti-e a miniszterium, hogy a mazzinisták szót fogadjának neki? A „Pays” tovább megy s azt állítja, hogy a miniszteriumnak azon esetben is ten-nie kellett volna, ha törvény nem rendelné. Ő a felelős mind tetteiért, mind mulasztásaiért. Az olasz parlament pedig jól tenné, ha a kormányzatot a vezetőkre bízna. A régi ró-maiki nem azt mondták: „Ubi libertas, ibi patria,” ha-nem „ubi patria, ibi libertas;” a valódi hazafiaknak, ha a nemzeti függetlenség szent érdeke kívánja, nem szabad ha-bozni, a személyes szabadságot pillanatlag feláldozni. Az idéztük francia lap ohajtja, hogy az olasz miniszterium a je-len válságban minél kevesebb ellenzékre találjon, nehogy azt kelljen majd mondania, hogy törekvéseit megbíusították.

Az „Indép. B.”-nek írják Párisból, hogy Thouvenel ur érkezett Nigra lovaggal a közlelbi olaszországi de-monstrációk tárgyában, s a francia külügyminiszter szigo-ruan nyilatkozott ellenök, s kérte, hogy az olasz kormány igyekezzék meggátolni. Nigra ur azt felelte, hogy az olasz kormány szint oly mértékben ellenzi e nyilatkozványokat, vagy legalább ezek zajos modorát, s kész meg tenni mindent, hogy jövőre meggátolja; de ha ez sikerül is, bajosan fog sikerülni annak meggátolása, hogy a nép ne készítsen peti-tiókat a világi uralom megszüntetésére. A „Indép.” nem hi-szi, hogy a francia kormány majd neheztelen az óvások miatt, mert a czéljokra nézve egyeznek az ő politikájával, sőt a közlelbi demonstrációkat is a francia kormány a római udvarhoz küldött sürgönye idézte elő. Antonelli bi-bornok azt mondá, hogy az olasz néppel a pápa a legjobb egyetértésben van: a közlelbi demonstratók az ellenkezőt bizonyították; a római kérdés megoldására az olasz közvéle-mény meg van érve.

Olaszország. Rómából jött tudósítások szerint a bi-bornokkar azon határozatra bírt a pápát, hogy a pápai le-véltár legtitkosabb iratainak egy részét égessék el, a többi szállítását Civita vecchia-ba, hol egy osztrák hajóra rakatván Triestbe s onnan Bécsbe vitessék.

Kossuthnak Turinba érkezésére, hol Türrrel és Klapká-val találkozott, némely lapok, mint a „Köln. Ztg.”, „Tempo” s mindenek felett az „A. Allg. Ztg.” nagy fontosságot he-lyeznek. Erősíteni fogja, mondják, a cselekvési pártot, mely a tavasz közeledtével különben is nyugtalanabbá kezd válni, s melynek a király szívéből barátja. Az augsburgi né-nike azt is tudja, hogy a nagy igazgató egy hosszas beszél-getés után a királylyal, elutazott Genuába, honnan, mint hírlk, Kaprerába menend. A bécsi „Vaterland” Kossuthféle bankjegyek készítése s értékesítéséről kapott tudósítást, melyet azonban helyszülke miatt csak következő számjában ígér közölni.

A római orosz követ Kisseleff ur megígérté Antonelli bibornoknak, hogy a lengyel püspökök akadálytalanul utaz-hatnak Rómába a szent zsinatra.

A „Patrie” szerint szó sincs róla, hogy a francia hely-őrségek az egyházi tartományokból egész a fővárosig bevo-nassanak; a megszállás status quoja fen fog tartatni.

Németország. Berlin, febr. 16. A képviselőház egyik bizottmányi ülésében a pénzügyminiszter tudatá a bi-zottság tagjaival, hogy a kormány Olaszország elismerését elhatározta, s hogy kívánatos volna a nyilvánossággal szem-ben az initiatívát a miniszteriumnak engedni át; az indokok iránt kérdezettve Patow ur, kijelenté egy részről, hogy Olaszországnak porosz részről elismerését egy barátságos hatalomnak további diplomai cselekménye követné, mely felett az alkudozások még függőben vannak, és másrésztől, hogy a ház kezdeményezése által a belső ellenpártnak al-kalom szolgáltnék, illetékes helyen befolyásaikat érvénye-síteni, s az Olaszország elismerésére vonatkozó eddigi jó rendelkezéseket megíusíthatni; ez okból látná a ministe-rium kívánatosnak, ha az indítvány elnapoltatnék, s azért fel is kéri a bizottmány tagjait, erről a ház töredékét értesíteni. A képviselők azonban e közleménnyel nem elé-gedhettek meg, s a pénzügyminisztert bizonyos időhatár ki-tűzése iránt interpellálták, mint melynek bekövetkeztéig a kormány Olaszország elismerését kihirdeti; Patow ur ezt nem határozható meg, s így végzés lett, hogy az indítvány mérsékelt alakban meg fog tétetni. A mi a miniszter által említett barátságos hatalom további diplomai cselekmé-nyét illeti, az alatt Oroszország hasonló elismerése értetik, melyet az itteni és a londoni kabinetek igyekeznek Sz.-Pé-tervározt kieszközőlni, Sándor czár még vonakodik ezen elismeréssel, valószínűleg azon patronatus miatt, melyet Nápoly felett gyakorolt; ha azonban a legújabb sz.-pétervári közleményeknek hitelt adhatni, ugy ezen elismerési lépés Oroszország részéről nem sokára meg fog tétetni.

Spanyolország. Matamoros, az a protestáns spa-nyol, kiről minapban írtuk volt, hogy azért, mert a nép nyelvére fordítva árulta a bibliát, hét évi gályarabságra ítél-tetett, közlelbebről egy levelet intézett az evangélicus egy-lethez Párisba, melyben írja, hogy rajta kívül még nyolcz egyén til fogva Malagában vallása miatt, továbbá Sevillában hét, Granadában három, oda sem számítva a Barcelonáb-an, Cordovában és Jaenben történt befogatásokat. Az el-fogottak közt több nő s egy 16 éves leány van. Malaga, Granada és Sevilla közt ötvennél több családapa volt kény-telen kivándorolni, hogy a hatóság szigorúdtól meneküljenek. A spanyol hatóságok érzik e rendszabályok egész gyűllö-tes voltát, s azért a közvéleményt azzal ámitják, hogy az elfogottak összeesküvéseket kohlottak.

Törökország. Egy Mostárból febr. 16-rol kelt sürgö-ny szerint a felkelők úgye hanyatlásnak indult. Azon po-sitio, melyet a török csapatok Poglihenen bevettek, a süm-mai és popovai nabiáknak a zubziakkali összeköttetését el-vágtá, ugy, hogy az előbbieknak nem maradt egyéb mit tenniök, minthogy meghódoljanak. E czélból ma reggel ide-jűttek a sümmai és popovai előkelők, hogy földieik nevé-

ben hódolatukat kijelentették. A szerdár, Omer pasa, teljes amnestiát adott nekik. A kerület minden gaftanja ki fog nevezni egy kenézt minden falu egy muktart, a kik aztán Trebinjében egybegyűllendnek, hogy lakostársaik érdekeit szabályozzák és képviseljék. — Mosztarba egy csapat Dibra és Maff tájékaról való hegylakó albán érkezett Abdurraman bey vezérlete alatt. Ha a zubzui tartomány azonnal meg nem hódol: néhány nap alatt meg fog támadtatni.

**Ujabbak.** Naupliában, mint a „Wien. Korr.“ írja, a varbeli tisztikar nagy része is a forradalmiakhoz csatlakozott; csellel a várost és várat hatalmukba kerítették s a király gyilkolási merényletért fogoly Dosioszt kiszabadították.

— Egy Athénből febr. 15.-ről kelt távsürgöny szerint az Argoban állomásozó lovas osztály is a felkelőkhez csatlakozott. A felkelők az ellenzék szellemében miniszter változást, s alkotmányreform végett nemzeti gyűlést követelnek.

— A „Münchener Ztg.“ febr. 19-i számában írja: Poroszország válaszigjegyzéke nem szedi fel a hidat, nem égeti el a hajókat, hanem Ausztriának és a középállomoknak új előterjesztvényeire vár. Hogy mi (a würtburgiak) a német szövetség törvényei által kiszabott állás-

pontból semmit sem engedhetünk, szemmel látható. E mellett újabb közeledést sem tartunk lehetlennék; s tán éppen azon égető kérdésben is, mely közelebből leginkább elválasztott t. i. a kurhesseniben. A dányug is javulás útján van.

— A „P. Ll.“ párizsi levelezője szerint Napoleon herceg nem tud megegyezni Troplong elnökkel azon passzus felett, melyet az elnök a romai kérdésre vonatkozólag a válaszfeliratba felvenni hajlandó volna. A herceg ennél fogva, nem csak meg fogja tartani beszédét, hanem igen valószínűleg módosítványt is indítványozand.

— Páris, febr. 20. A „Moniteur“ jelenti: Antonelli bírnok Franciaországnak a püspökök Romába hívása iránt tett kérdésére azt válaszolja, hogy a meghívás szabad tetszésre bizza, a meg- vagy nem jelenést s éppen nem kötelező, egy tisztán vallásos ünnepélyre. A kormány azon nézetben van, hogy a püspökök csak akkor hagyják el megyéiket s kérnek felhatalmazást az országbéli távozásra, ha fontos egyházkerületi érdekek hívnák őket Romába.

— Romából azon hír érkezett Párisba, hogy az előemlített városban Campello hercegnőt, ki rokon a Napoleon családdal, midőn bátyjával Musignans herceggel a

színházba lépett, egy pápai rendőr feltartoztatta s kiragadta kezéből a virágbokrotát azon ürügy alatt, hogy a virágok háromszintűek. Ezen ügyet jelentették Thouvenel urnak, ki azonnal utasítá Lavalette marquist, hogy kérjen felvilágosítást a pápai kormánytól.

— A „B. B. Ztg.“-nak egy bécsi magán sürgönye szerint Ausztria a németországi értekezletekkel összfűggőleg Bernben is lépéseket tett, hogy Schweiczt a tervezett biztosítéki szövetségre bírja, viszon szolgálattal a helvét szövetségi terület biztosítását ajánlván. Schweicz határozata még nincs tudva.

— Uj-York, febr. 6. Lincoln és a hadügyminiszter parancsnokságot vállalnak a hadseregben. Mexikóból jelentik, hogy a bel egyenletlenség megszűnt s minden párt egyesült az idegen beavatkozás ellen.

#### Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

Február 22-kén: Nemzeti kölcsön 84.55. 5 % Metalliques 70.70. Bank-részvény 848.—. Hitel-részvény 202.30. Váltó London 137.—. Ezüst 136.15. Arany 6.53.

Február 20-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 71.—. Erdélyi 68.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

(497)  
1088. 1862.

#### Árverési hirdetmény.

(1—3)

Folyó év mártius 12-én délelőtti 9 órakor az alólizt pénzügy-igazgatóságnál a tordai fiscalis jóság, minden hozzá tartozó lak és gazdasági épületekkel, és az eddigi szokás s fennálló törvények szerint gyakorlandó koresmárlási joggal, hat egymástán következő évre úgy mint: az 1862-ik év július 1-ső napjától kezdve az 1868-ik év június utolsó napjáig, nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Ezen jóság alkatrészei felől fölvilágosítást szerezhetni: az alólizt pénzügy-igazgatóság levéltárából hivatalánál az illető léteiről.

Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt 450 frtot, mint a kikáltási ár 10 századlóját bánatpénzül [vadium:] kész pénzben vagy 5%-os államköltségvényekben az utolsó bécsi bírói érték szerint számítva befizetni, mely a legtöbbet ígérőnek csak is a meghatározott biztosíték [cautio:] letétele és annak elfogadása után, a többi árverezőknek pedig az árverezés végeztével vissza fog adatni.

Az árverésben csak oly egyének részesülhetnek, kiknek jó hírnevük, erkölcsi magaviseletük és vagyoni állásuk az árverező bizottmány előtt ösmertes vagy pedig ezen tulajdonságukat az illető hivatalok hiteles bizonyítványai által kimutatják.

Az árverezéstől merőben ki leendnek zárva a gyámmoki engedély nélküli kiskoruk, valamint a bünyenítő kereset alatt állott, elítélt vagy bizonyítékok hiánya miatt feloldozott egyének, mint szintén az álladalmi javak eddigi oly haszonbérleti, kik szerződvényüket megszegték.

Az árverezés kezdetéig 36 kros bélyeggel szabályszerűen ellátott, az ajánkozó kereszt- és melléknevét sajátkezűleg aláírt, az alól megnevezett kerületi es. k. pénzügy-igazgatósághoz címzett bepecsételt írásbeli ígéretek [offert:] is elfogadhatnak, ha azok a fennebb meghatározott bánatpénzzel, vagy pedig annak valamely álladalmi pénztárnál befizetéséről szóló nyugtával ellátva leendnek, az azokban felajánlott haszonbérleti öszveg számmal és betűvel kifejezve leend, és azon nyilatkozatot tartalmazandják, hogy az ajánkozó nagykoru s az árverezéshez a fennebbiek szerint feljogosított oly egyén, ki a haszonbérleendő jóság alkotórészeit ösméri, s magát az árverési és szerződvényi feltételeknek, melyek előtte ismeretese, minden kifogás nélkül aláveti.

A társulati írásbeli ajánlatoknak az érintettek kivül még magában kell foglalni azon nyilatkozatot, hogy ajánlkozók között t. i. egy mindenkiért és mindenik egyért kötelezik magokat a haszonbérleti és szerződvényi feltételek teljesítésére, valamint azon egyén nevét is, kinek a haszonbérleti tárgy átadandó.

Azon esetben, ha a szóvali és írásbeli legmagasabb ajánlatok egyenlők lennének, az árverezéssel tett utolsó szóbeli legtöbb ígért előnyvel bírand, egyenlő írásbeli ajánlatoknál az elsőséget sorsbuzás határozandja meg; hiányos írásbeli ajánlatokra pedig semmi tekintet nem leend.

Egyszersmind figyelmeztetik minden haszonbérleti vágyó, az illető jóság és hozzátartozó épületek jelen állapotáról az árverezés előtt magának annyival inkább tökéletes tudomást szerezni, mivel későbbre semminemű kifogásnak hely nem adatand.

A haszonbérleti és árverési feltételek az árverés kezdete előtt fel fognak olvastatni, s addig is úgy a tordai sóhivatalnál mint az alábbjelölt pénzügyigazgatóság levéltárában megtekinthetők.

A kolozsvári es. k. kerületi pénzügyigazgatóság, februarius 19-én 1862.

(494)

(2—3)

234 1862

#### Hirdetmény.

Az aradi kir. e. b. váltótörvényszék tudatja, hogy aradi lakos Goger Emmánuel mint felperes, farkadini hunyadmegyei lakos báró Nopcsa László, mint alperes ellen, 2625 frt tőke s járuléka iránt váltókeresetet indított, és hogy annak tárgyalására, — miután az első tárgyalási batánap az idézésről bizonylat be nem érkezte miatt sikertelenül elmúlt, 1862 évi mártius 14-ik napjának reggeli 9 órája tűztetik ki, melyre a felek ezen váltótörvényszék elé idéztetnek, még pedig alperes b. Nopcsa László azon figyelmeztetéssel, hogy a hírlapok útján kihirdetés által a keresett levél kézhezszolgáltatottnak tekintetni, s az ügy, elmaradása esetében is, részére kinevezett pergondok tr. remetei Fülöp Károly aradi köz- és váltóügyvéddel letárgyalatni fog.

Kir. e. b. váltótörvényszék Aradon, 1862 januar 30.

### NEM HIVATALOS.

(498)

(1—6)

#### HIRDETMEY.

**CSIKI JÓZSEF** különöstorutca 59. szám alatt rendes és dús választékú raktárt tart mindennemű **épületfa- és deszka-nemekből**, különösen pedig találattala asztalosok számára tökéletesen kiszáradt  $\frac{1}{2}$ , 1,  $1\frac{1}{4}$ , 2, 3 és 4 czol vastagságú **fenyőfa-deszák** és **fosztnik**; 1,  $1\frac{1}{4}$ ,  $1\frac{1}{2}$ , 2 és 3 czol vastag **bülfka**, 1,  $1\frac{1}{4}$ ,  $1\frac{1}{2}$  és 2 czol vastag **tölgyfa-deszák** és **fosztnik**; továbbá ugyanezen fajta **hárs- és juharfa-deszák**, és szeszyár fölszereléséhez szükségesített 2, 3 és 4 czol vastag, 2 öl 1 láb hosszú válogatott **fenyőfa-fosztnik**, végre mindennemű **gerendák, faragott és fűrészt lécek** sat. a legjutányosabb áron.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(499)

Közírté tétetik, hogy az Ó-várban 246 számú Trándafir háznál, a legillendőbb áron kószat adatik, akár ott éve, akár házhoz hordva. — Azért a kiknek szükségök lesz, jelentsék magokat a házmasternél jó idején, hogy a hónap elejével megkezdhesék havi kósztaikat. — Az ételek izletességéről azok is bizonyíthatnak, kik február elejével jelentették magokat. — Kolozsvárt, február 22-kén 1862.

(500)

Tordamegyében Torda városa közelében Felső Detrehemben egy nagy kiterjedésű tagosított birtok, tágas udvarral, köből épült udvari szükséges épületekkel, a közelebbi szent György naptól kezdve több évekre haszonbérbe kiadó. Bérleti szándékozók jelenthetik magokat Kolozsvárt Ürmösi Sámuel, Maros-Vásárhelyt Kozma Endre ügyvéd urnaknál.

(495)

#### TÁNCZVIGALMI JELENTÉS.

Alóliirt tisztelettel jelenti a nagy érdemű t. cz. közönségnek, hogy **Szamos-Ujvárt** a városi táncsteremben f. évi február 26-án fényes

#### TÁNCZVIGALMAT

rendezend, mely alkalommal kolozsvári közkedvességű zeneművész **SALAMON JÁNOS** zenekara a legválogatottabb darabokkal fog közeműködni. A n. érd. t. cz. közönség kegyes pártfogásába ajánlja magát **STRASSER LIPOT**, haszonbérle.

#### STEIN JÁNOS

könyvárusnál Kolozsvárt megjelent és kapható:  
**NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.**

Hithen megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**.

Ára: nyomtató velin papíron, bőrbbe kötve, tokkal, 1 frt.

Díszkiadás, író-velin, bőrbbe kötve arany metszéssel, tokkal 1 frt 50 kr.

#### A kis ANDOR és ZOLTÁN könyve.

ELEMI MAGYAR

#### OLVASÓKÖNYV.

Mindkétnemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta **PÁNCZÉL FERENCZ**.

Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

#### Utasítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbejelentések valószínűsítási eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesuraságok, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valószínűsítésével foglalkoznak különös figyelmökbe ajánlatik.

Ára 50 kr. Oszt. ért.

#### Az akadémia igazsága.

A közvélemény eleibe terjeszti **Brassai Sámuel**. Ára 50 kr. osztr. ért.

Ugyanott kapható:

#### A menekültek Londonban.

REGÉNY három kötetben írta **Mühlbach L.** a II-ik kiadás után fordította **Aranka** Ára 1 ft. 50.

#### Gr. MONTE CRISTO,

Regény **Dumas Sándor**tól. Francziából fordította **Sio**. I-ső kötet ára 30 kr.